

МАНДАТНА ПЛАТФОРМА

на доц. д-р Веселин Кметов,
кандидат за длъжността декан на Химическия факултет
при Пловдивския Университет „Паисий Хилендарски“ за мандат 2015-2019 г.

КАРМА – Консолидация, Амбиция, Рационалност, Морал, Активност

Уважаеми колеги,

Преди да предложа вижданията за предстоящия мандат, трябва да изразя почитанието си към постигнатото, традициите, натрупаните достойнства и завоювана репутация на нашия факултет. Изпитвам уважение и признание към предходните декански ръководства, спомогнали за израстването на Химическия факултет и утвърждаването му с вече 25 годишна история. Видно е, че **И** последният мандат бе успешен. Като декан, доц. Илиян Иванов спомогна факултетът не само да се съхрани, но и да надгради академичния си престиж. Понастоящем нашият факултет е единственият САМОСТОЯТЕЛЕН ХИМИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ в България. Според Рейтинговата система на висшите училища в България (РСВУБ), факултетът ни традиционно заема второ място в професионално направление Химически науки. Получените от НАОА акредитационни оценки са сред най-високите в ПУ. Добро е постигнатото научно ниво и отражението му в световните мрежи като SCOPUS, ISI. Днес Химическият факултет е в стабилно състояние, акумулирал е сериозен потенциал, за което, освен ръководството, заслуга има целият състав. Същевременно, обмисляйки програмата си, предвиждам, че следващият мандат ще се отличава с по-неблагоприятна среда и че ни предстоят сериозни предизвикателства:

- На първо място – това са задълбочаващите в национален мащаб последици от **демографската криза**, при която оцеляването на редица факултети и висши училища остава под въпрос.
- На второ място – ситуацията в ПУ – създават се предпоставки за натрупване на **противоречия между факултетите** и движение на две скорости.
- На трето, но не на последно място - надвисналата опасност, нашият факултет да се окаже **бездомен**.

Заявявам готовността си да работя в дух на приемственост за преодоляване на бъдещите предизвикателства с екип доц. д-р Стела Статкова – Абегахе и доц. д-р Гинка Антова. В предлаганата **КАРМА** платформа си поставям следните цели:

КОНСОЛИДАЦИЯ- това е най-важната предпоставка, за да успеем! Имаме горчив пример в съседни нам факултети, които вървят към разпадане. Ще имаме бъдеще само, ако съхраним и заздравим усещането за АКАДЕМИЧНА ОБЩНОСТ, търсим и работим за обединение около общи цели. Ще търся баланса и съпричастността на петте катедри. При формиране на правилната стратегия, ще се опирам не само на Зам. Деканите, а и на целия Декански съвет. Много разчитам на подкрепа от доц. Илиян Иванов, чийто опит е богатство, на доц. Виолета Стефанова, с която винаги съм бил в екип, на доц. Мария Стоянова, не само в качеството ѝ на Зам. Ректор. Изключително кардинална и значима е ролята на секретаря Ирина Кожухарова. За консолидация ще призова всички – хабилитираните преподаватели, асистентите, докторантите. Ако го постигнем, това ще увлече и студентите. Студентите са нашата легитимация. Те ще определят до голяма степен и облика на нашия факултет. Ще поощрявам тяхната инициативност и ще работя за сплотеност между преподавателите и студентите. Ще търся разбирателство и съпричастност с останалите звена в ПУ.

АМБИЦИЯ – ще се опитам да увелича с моята амбиция и да търся обединение с амбициите на другите. Вярвам, че **заслужаваме** нова модерна сграда. Вярвам, че ако правилно мотивираме нашите претенции, положим неимоверни усилия и мобилизация ще реализираме прекрасният

архитектурен проект за нов химически факултет на Тектоника-Б. Амбицията ми е да постигнем модерен европейски профил, не само като инфраструктура, а и като академично съдържание. Надявам се да намеря достатъчно съмишленици сред вас. Много разчитам на тези, които са специализирали в чужбина и са видели, ЧЕ ТРУДНОТО СТАВА ВЪЗМОЖНО! Не приемам обидния смисъл на квалификацията – „провинциален университет“ и ще се боря нашите постижения да не бъдат пренебрегвани.

РАЦИОНАЛНОСТ – това е лесно за деклариране, но много трудно за постигане. Предстои ни тежък период, в който и да започне ново строителство, ще трябва да продължим да работим години наред при неподходящи условия и в режим на рестрикции. Днешното състояние на висшето образование нагнетява напрежение между факултетите в ПУ, а и между университетите и БАН. Правилното анализиране на ситуацията и постигане на ВЪЗМОЖНОТО, съобразено с ЖЕЛАНОТО, ще е моят стремеж. Съзнавам личностния си дефицит за рационално поведение, затова очаквам чрез дискусии и стратегическо планиране с по-рационално мислещите колеги да дефинираме оптималните решения и правилните действия.

МОРАЛ – на фона на повсеместно отстъпление от морални ценности, Химическият факултет запазва дух на достойнство и съхранен академизъм. Ние имаме традиции в отстояване на морал в науката и това е важен пример и за сферата на обучението. Ще се старая да осигурявам уважение към труда на всеки. Ще се опитам да формирам среда на прозрачност, публичен контрол, академична конкуренция. Ще помагам да се анонсират успехите – индивидуални и колективни. Ще търся форми за морални награди на заслужилите и отличилите се. За 24-ти Май ще възстановим таблото с имената на отличните студенти. Ще търсим форми на по-тясно общуване със студентите, без да уронваме академизма. Същевременно нямам колебания да застава срещу неморално поведение и да санкционирам такова.

АКТИВНОСТ – желанието ми е да движим процесите, а не да тичаме след тях. Изключително важно е да се разпределят задачите и да се работи едновременно в много направления. Във факултета са събрани хора, доказали, че могат. Ще поощрявам инициативните. Ще ръчкам пасивните. Ще търся начини да ангажирам всеки в дейности, в които той е силен. Виждам функцията на декана по-скоро ориентирана извън факултета – отстояване на интересите на ХФ пред Ректорския съвет, Академичния съвет, защо не и пред МОН; търсене на партньорства с други академични организации, училища, фирми, държавни структури и др.

Основната функция на Факултета произтича от дефиницията на чл. 2 на Закона за висше образование (ЗВО), където е разписано, че цел на всяка академична организация е **„подготовката на висококвалифицирани специалисти над средното образование и развитието на науката и културата.“**

В **Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2014 – 2020 г.** е посочено, че България следва да се превърне в **“силен и привлекателен регионален център за модерно висше образование с европейски профил, атрактивен за студенти от Европа и света”**. Нека всеки по своему оцени отдалечеността ни от тази повеля.

Усилията ми по мандатната програма ще са съобразени с **ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ** на мерките по горепосочената стратегия, налична в сайта на МОН.

Длъжността декан на ХФ изисква ангажиране със следната генерална цел: Укрепване и модернизация на факултета като академична структура – основно звено в Пловдивския Университет “Паисий Хилендарски”, осигуряваща адекватна среда за образователна, научна и научно-приложна дейност в професионално направление Химически науки.

В изпълнение на тази цел традиционно усилията се разполагат в четири взаимно-свързани направления: **1. Учебна дейност; 2. Научна и научно-приложна дейност; 3. Материална база и 4. Академичен състав.**

Предложеният от деканското ръководство **отчет на дейността на Химическия факултет за периода 2011 – 2015 година** дава обективна оценка за свършената работа и за състоянието на факултета в началото на новият мандат. Поздравявам колегите за постигнатото. Поздравления и за задълбоченият анализ в отчета, базиран на изчерпателна и систематизирана информация, обхващаща и четирите сфери на дейност. Особено достойнство на отчета е, че съдържа **изведени препоръки за следващия мандат**, които аз напълно приемам и трудно мога да допълня.

ПРИЕМАМ ОТЧЕТА НА НАСТОЯЩОТО ДЕКАНСКО РЪКОВОДСТВО КАТО БАЗА И КАТО
НАСОКИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ФАКУЛТЕТА И В СЛЕДВАЩИЯТ МАНДАТ.

Ще добавя само някои намерения и лични виждания към четирите направления:

1. Учебна дейност

Предходният период изнесе тежестта на пет акредитационни процедури. Получихме високи акредитационни оценки. Успешно бяха акредитирани нови бакалавърски, магистърски и докторантски програми. Приети бяха 32 учебни плана и близо 650 програми. Отлично подготвената и пространна учебна документация е много ценно наследство. Секретарят на факултета Ирина Кожухарова се доказва като изключително ценен експерт и се надявам, че тя ще продължи да е стожер и на следващото деканско ръководство. В страниците на отчета са предоставени данни за огромната работа и усилия, които съставят на факултета положи. Висока оценка и заслужено уважение заслужава доц. Стефанова, която бе Зам. Декан по този ресор. Няма да преповтарям доказалите ефективност идеи, нито изведените като заключение препоръки - ще ги следвам.

Особени виждания: Изпълнението на държавната поръчка за прием, зависи все повече от фактори, **стоящи извън факултета**. Силно намаленият приток на кандидат-студенти е задълбочаващ се и трудно обратим процес. Друг е въпросът, че създадената от държавата среда за висше образование ни е поставила в ситуация броят записани студенти да бъде най-значимия критерий за успешен и финансово задоволен факултет. При тази обстановка, за нас възможните решения са неправилни, а правилните - невъзможни. От няколко години е ясно, че каквото и прием да планираме, той не може да бъде достигнат, следователно увеличение на броя студенти в направление Химически науки не е перспективна формула за финансово обезпечаване на факултета. Изначално сбъркан е моделът на финансиране на ВО. Базовият норматив за издръжка води до хронично недофинансиране, а диференцираните коефициенти от *Постановление 162* не отразяват разходната пропорция за издръжка на обучението в областта на природните науки. Почти цинична е промяната (от 2013 г.) на коефициента от 2.3 на 2.4. Химическият факултет 25 години неизменно е в позиция на губещ факултет, чието съществуване зависи от солидарната помощ, резултат от вътрешното разпределение на университетския бюджет в ПУ.

Ако бъде избран, ще се боря и за реализирането на цели, стоящи отвъд преките правомощия на декана, но стратегически важни за бъдещето на нашата професия:

- Осезаемо повишаване на диференцирания коефициент на издръжка на студентите по природни науки. За това е необходимо съгласувано усилие с другите декани на сродни направления в границите на нашия университет и в сътрудничество с други висши училища.
- Подкрепям идеята на МОН за включването на Химията в групата на защитените специалности и ще съдействам в търсенето на ефективни решения за осъществяването ѝ, както и за разработване на специални мерки за подпомагане.

- Ще се старая да защитавам интересите на ХФ при реализацията на вътрешно-университетското финансиране по *Фонд структурни и ценови несъответствия*.
- Ще се стремя към повишаване на международното признание на обучението предлагано в нашия факултет.

2. Научно-изследователска дейност

Според *Стратегията за развитие на ВО*, предстои въвеждане на „нов модел за финансиране на висшето образование и научните изследвания, ориентирано към резултатите“. Очаква се диференциране на субсидията за научна дейност за висшите училища въз основа на обективни показатели за научните резултати: брой публикувани и реферирани научни статии в международните бази данни, брой получени цитати според тези бази, брой подадени заявки за международни патенти и др. Предлага се ограничен праг при предоставянето на субсидия за научна дейност и „*спиране на субсидията за научна дейност на ВУ със слаби научни резултати*“. Не бива да допуснем ПУ да изпадне от групата на университети, получаващи финансиране за научно-изследователска дейност. Тук ролята на Химическия факултет е голяма. Начините за разпределение на финансирането също следва да бъдат дискутирани и мястото на нашия факултет да бъде защитено.

През следващия мандат, не бива да допуснем спад в научната продукция, като обем и качество. Изграденият научен престиж, високият брой публикации в международни специализирани списания с импакт фактор, натрупаният актив от цитати и относително висок персонален h-индекс на колегиума на Химическия факултет са много добра база за изготвяне на успешни проектни предложения. Скоростно трябва да се сформират екипи за участие в програмите от Европейските структурни и инвестиционни фондове. От 2016 г. ще започне реалното финансиране по ОП НОИР (Наука и Образование за Интелигентен Растеж). Предстоят конкурси за „*създаване на нова научна среда чрез концентрация на научно оборудване и екипировка за постигане на осезаеми научни резултати*“, в които ХФ задължително трябва да участва.

Допълнителни задачи:

- Създаване на електронна база данни за научната активност на факултета с цел сравнение на постиженията, анализиране на научната дейност и изготвяне на отчети.
- Намиране на обединяващи полета и изграждане на мощен екип, който да участва в проектни конкурси по ЕСИФ, Horizon 2020 и ФНИ.
- Търсене на способности за включване и партньорство със създаващите се центрове за върхови постижения и центрове за компетентност и съвместно използване на апаратура с външни организации.

3. Материална база

Построяването на новата сграда на химическия факултет е една от основните ми личностни цели. Работата ми по изготвянето на идейния проект не бе подчинена на желанието да стана декан, а обратно – кандидатирам се за длъжността именно, за да спомогна за реализацията на тази идея. Тук е мястото да благодаря на проф. Златанов, който предложи най-удачните решения при подготовката на проекта. Амбициран съм да търся механизми за успех. Тази амбиция обаче е нищо, ако зад нея не застане целият Химически факултет. Положителното е, че имаме разбирането и проактивната позиция на Ректора – проф. Козлуджов. Решението и на този проблем е извън ПУ. Сега трябва държавата да се намеси. Тя е носител на това задължение по смисъла на чл. 8 ал. 5 на ЗВО, но какво ще предприеме – още няма яснота. При тази ситуация съществува реален риск да загубим кандидат-студенти, поради слухове за предстояща бездомност на ХФ.

Допълнителни задачи:

- Съдействие на Ректора в борбата за запазване на настоящата сграда и инициране строежа на новата сграда.
- Създаване на дарителски фонд за подпомагане построяването на новата сграда на ХФ и търсене на обществена и политическа подкрепа на тази инициатива.
- Подпомагане на процедурите по: изготвяне на технически проект за новата сграда, издаване на виза за строеж, възлагане и стартиране на строителни дейности.
- Непрекъснати усилия за поддържане на безопасни и естетични условия на труд.

4. Академичен състав

Възнамерявам да призова към **разумна кадрова политика**. Броят и разпределението на длъжностите трябва да съблюдава изискваните квоти по правилника и ЗВО. В предходния мандат до голяма степен се извърши смяна на поколенията. Попълнен е необходимият брой хабилитирани, но се наруши балансът м/у хабилитирани и асистентски състав в катедрите Физикохимия и Органична Химия. Сериозно изостава попълването на професорските длъжности. Положителното е, че вече има условия това изоставане да бъде преодоляно. Не бива да се допуска напрежение около предстоящите конкурси. Нарастваща ще е и опасността от напускане на висококвалифицирани преподаватели, предпочели работа в чужбина или в бизнес с по-високо заплащане. Противоедействието на този процес има не само финансово изражение, а зависи от атмосферата на уважение, колегиалност и съпричастност която Химическия факултет трябва да продължи да поддържа.

Задачи за мандатния период:

- Напълно обосновано е през следващия мандат да се попълнят длъжностите за професор и в петте катедри. Ще настоявам пред Ректора това да се случи.
- Ще призова, конкурси за доценти да се обявяват само при доказана необходимост, независимо, че има колеги с научна продукция, покриваща изискванията за хабилитиране. От друга страна ще приветствам всеки, който реши да защити голям докторат. Личният престиж и уважение *не се носят от буквите пред името*, а от постиженията и заслужения с труд авторитет.
- Желанието ми е да разработим процедура за диференцирано заплащане. Тя да бъде консенсусно приета, **но не по** признак хабилитирани - нехабилитирани. Така ще могат да се отчетат усилията на всеки, без оглед на длъжност.
- Ще се стремя към запазване и дори увеличаване на наетите като помощно-технически персонал, но те трябва да работят по задачи, не само в услуга на една катедра, за в помощ на целия факултет.
- Най-важният акцент на кадровата политика трябва да са младите асистенти, тъй като при тях заплахата от разочарование и песимизъм за бъдещето е най-сериозна. Академичната кариера у нас не е привлекателна, но на тези, които са я избрали, трябва да се помогне да се чувстват успели и оценени.

Почитаеми колеги,

Надявам, че КАРМА платформата успява да отрази моята воля и хъс за приемственост и развитие на нашия факултет. Моля, за активна подкрепа от колегиума!

ВИЕ РЕШАВАТЕ !!!

7 ноември 2015 г.

гр. Пловдив